

TOIMENPIDEALOITE 48/2005 vp

Matkatyö ja päivärahasäännösten tulkinta

Eduskunnalle

Viime kuukausien aikana useat kansanedustajat ovat kirjallisin kysymyksin kiinnittäneet hallituksen huomiota komennusmiesten päivärahasäännösten selkeyttämiseen. Asiaan ovat vaatineet muutosta myös niin työnantajat kuin työntekijöitäkin edustavat tahot. Tilanne on muodostunut kohtuuttomaksi sen jälkeen, kun Lounais-Suomen veroviraston verotarkastuksissa työnantajan ja työntekijöiden verovapaiksi ymmärtämiä päivärahoja on alettu takautuvasti usean vuoden ajalta tulkinta verotettaviksi. Erityisesti näin on menetelty, jos työskentely on tapahtunut kotimaisella telakalla. Vastaavalla työmatkalla ulkomaiselle telakalle päivärahaa ei esitetä verotettavaksi. Toistaiseksi hallitus ei ole lainsäädännöllisin keinoin ryhtynyt tilannetta korjaamaan.

Lounais-Suomen veroviraston tulkinnot näytävät perustuvan sille väärälle oletukselle ja yleistykselle, että muutaman kuukauden suomalaisessa telakkakaupungissa jatkunut toimitus muodostaisi työntekijälle ikään kuin huomauttamatta varsinaisen työpaikan. Tällainen verottajan omaksuma lähtökohta ei perustu mihinkään lakiin, asetukseen, ohjeeseen eikä oikeuskäytäntöön.

Verohallituksen vuosittain etukäteen määrittämät verovapaat päivärahat on tarkoitettu kattamaan matkatöissä lisääntyviä elantomenoja. Mielestämme onkin hyvin ristiriitaista, että verotarkastuksilla pyritään jälkikäteen tulkitsemaan asia niin, että vuosia sitten tehdyistä työmatkoista ei olisikaan tullut suorittaa näitä päivärahoja.

Tällaiset tulkinnot loukkaavat verovelvollisten oikeusturvaa ja kohdistuvat sattumanvaraisesti eri verovelvollisiin. On hyvin kyseenalaista, että nyt on ryhdytty takautuvasti muuttamaan verottajan omaa pitkäaikaista käytäntöä, jonka mukaan työehtosopimusten mukaisesti maksettuihin päivärahoihin ei ole jälkikäteen puututtu.

Massiivisilla jälkiverojen määräämisillä on negatiivinen vaikutus yritysten rahoitus suunnitelmiin ja yksittäisten työntekijöiden talouden hallintaan. Tällaiset ratkaisut ovat myös omiaan vaikeuttamaan työvoiman liikkumista. Jo nyt on kuulunut valituksia siitä, että matkatöihin on vaikea saada työntekijöitä.

Katsommekin, että komennusmiesten päivärahojen ja matkakorvausten perusteeton jälkiverotus on muodostunut niin suureksi yhteiskunnalliseksi ja yksilön oikeusturvaa horjuttavaksi ongelmaksi, että se edellyttää pikaista lainsäädännöllistä selkeyttämistä ja nykyistä parempaa ohjeistusta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että valtiovarainministeriö ryhtyy välittömästi valmistelemaan sellaisia lainsäädännöllisiä muutoksia ja Verohallitus sellaista ohjeistusta, joilla komennusmiesten päivärahasäännöstöä selkeytetään siten, että lähtiessään matkoihin työntekijä voi olla päivärahojen ja matkakorvausten verotuskohtelusta yksiselitteisen varma.

TPA 48/2005 vp — Reijo Kallio /sd ym.

Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 2005

Reijo Kallio /sd
Mikko Immonen /vas
Jukka Roos /sd

Heli Paasio /sd
Virpa Puisto /sd